

**4.3. Особливості правового забезпечення
якості та безпечності органічної
сільськогосподарської продукції
рослинництва і тваринництва**

† Одним із сучасних світових напрямів і способів реалізації політики сталого розвитку сільського господарства є функціонування органічного сільськогосподарського виробництва, яке висту-

пає запорукою забезпечення високого рівня безпечності та якості аграрної продукції, охорони природного середовища і розвитку сільської місцевості.

Станом на початок 2019 року в Україні налічувалося 617 операторів органічного виробництва¹, порівняно із 2016 роком, коли їхня кількість становила лише 284. Однією із головних причин таких швидких темпів зростання можна вважати підвищення попиту на органічну продукцію, яка має більш високі показники безпечності та якості у порівнянні із традиційною сільськогосподарською продукцією.

Вирощування органічної сільськогосподарської продукції рослинного і тваринного походження, окрім вищезазначеного, має ще й низку екологічних, соціальних та економічних переваг, адже забезпечує економію енергетичних ресурсів при мінімальному впливі господарської діяльності аграрних товаровиробників на навколишнє середовище, а здорове, органічне харчування є запорукою збереження здоров'я населення та підвищення його життєвого рівня.

Особливого значення в аспекті забезпечення безпечності та якості органічної продукції набуває Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 27 червня 2014р., що ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII². Вона передбачає співробітництво з метою сприяння розвитку сільського господарства та сільських територій, зокрема шляхом заохочення сучасного та сталого сільськогосподарського виробництва, з урахуванням необхідності захисту навколишнього середовища, поширення застосування методів органічного виробництва й використання біотехнологій, запровадження політики якості сільськогосподарської продукції у сферах стандартизації, вимог щодо виробництва та схем якості.

Втім, правове регулювання відносин у зазначеній сфері сьогодні орієнтується переважно на законодавство Європейського Союзу через недосконалість вітчизняного.

---

¹ URL: <https://agropolit.com/news/11721-v-ukrayini-pratsyuje-ponad-600-operatoriv-organichnogo-virobnitstva>.

² *Відомості Верховної Ради України*. 2014. 40. Ст.2021.

Провідна роль у нормативно-правовому забезпеченні питань безпечності та якості харчових продуктів належить ЄС, де безпечність харчових продуктів визнається одним із головних пріоритетів політики. Регламентом № 178/2002 Європейського парламенту і Ради ЄС від 28.01.2002 р. визначено загальні принципи продовольчого права ЄС¹. Ці принципи закладено в основу національного законодавства держав-членів ЄС, і вони є орієнтиром для держав, що знаходяться на шляху євроінтеграції. Відповідно до п. 14 ст. 3 Регламенту небезпекою визнається дія біологічних, хімічних або фізичних процесів у харчовому продукті або кормовому засобі, яка може спричинити негативний вплив на здоров'я. Статтею 14 Регламенту «Вимоги до безпечності харчових продуктів» зазначено, що харчові продукти вважаються небезпечними, якщо вони: шкідливі для здоров'я; непридатні для споживання людиною в їжу.

Важливе значення для формування міжнародної нормативної бази у сфері органічного виробництва відіграють Організація з сільського господарства та продовольства ООН (FAO) і Міжнародна федерація органічного сільськогосподарського руху (IFOAM). В 1963 р. Організацією з сільського господарства та продовольства ООН було утворено міжурядову організацію – Комісію Кодексу Аліментаріус, яка запровадила Міжнародні стандарти на харчові продукти, а також з метою введення єдиних міжнародних вимог розробила «Рекомендації щодо виготовлення, переробки, маркування та реалізації органічних продуктів харчування». Міжнародною організацією IFOAM було сформульовано перші Базові стандарти щодо ведення органічного сільського господарства. Продукція не може бути визнана органічною, якщо вона не сертифікована органом, акредитованим у IFOAM.

Правовою основою європейського законодавства у зазначеній сфері є: Директива Комісії (ЄС) № 889/2008 від 05 вересня 2008 р. «Детальні правила щодо органічного виробництва, маркування і контролю для впровадження Постанови Ради (ЄС) № 834/2007 щодо

---

¹ Про встановлення загальних принципів і вимог законодавства про харчові продукти, створення Європейського органу з безпеки харчових продуктів і встановлення процедур у питаннях, пов'язаних із безпекою харчових продуктів: Регламент (ЄС) Європейського Парламенту і Ради № 178/2002 від 28.01.2002 р. URL: http://old.vet.gov.ua/int-coop/EU_requirement.

органічного виробництва і маркування органічних продуктів, Постанова Ради (ЄС) №834/2007 від 05 вересня 2008 р. «Про органічне виробництво та маркування органічної продукції»¹.

В країнах, що не є членами Європейського Союзу, застосовується стандарт Міжнародних акредитованих органів сертифікації з органічного виробництва і переробки, еквівалентний Стандарту Європейського Союзу правила Ради (ЄС) № 834/2007, № 889/2008.

Слід зазначити, що законодавство ЄС чітко відмежовує питання безпечності харчових продуктів від їх якості. Державне регулювання, закріплене на законодавчому рівні у регламентах, директивах та інших документах європейських органів управління, стосується лише безпечності харчових продуктів і продовольчої сировини. Додержання встановлених законодавчими актами вимог є обов'язковим, а їх порушення тягне за собою юридичну відповідальність. Ці вимоги охоплюють санітарно-гігієнічні норми для операторів харчового ринку, систем контролю, побудованих на принципах НАССР та захист інтересів споживачів і надання їм можливості робити компетентний вибір харчових продуктів, які вони споживають. Водночас якість продуктів харчування належить до сфери компетенції виробника і здійснюється за допомогою стандартів управління якістю, які стосуються управління на рівні компанії та відрізняються від інших стандартів, в яких регламентуються вимоги до етикетування та маркування, а також самого продукту або виробничих процесів². Отже цілком очевидно, що дуже важливо при нормативному формулюванні змісту понять «якість» та «безпечність» сільськогосподарської продукції приділяти увагу розмежуванню цих понять, виділяти специфічні ознаки, які відповідають їх суті.

Що стосується вітчизняного законодавства, то загальним Законом, який визначає порядок забезпечення безпечності та окремих показників якості харчових продуктів є Закон України від 23 груд-

---

¹ Стандарт Европейского союза по органическому производству и переработке для третьих стран на основе Европейских инструкций (ЕС) 834/2007 и более подробных правил применения (ЕС) 889/2008. URL: http://media.wix.com/ugd/9aa478_ea7e358e110f477f8b921c13ada5373c.pdf.

² Брулевич В. В. Безпечність харчових продуктів за законодавством України та Європейського союзу. *Судова апеляція*. 2016. № 2(43). С. 78.

ня 1997 р. в редакції Закону України від 22 липня 2014 р. «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»¹, проте в ньому чітко не встановлено, які саме показники визначають поняття «якості» та якими мають бути формалізовані характеристики цих показників, як не визначена і сама категорія «якість харчової продукції».

Окремими показниками якості харчового продукту Закон визнає показники та/або властивості харчового продукту, що застосовуються для виконання одного або кількох завдань: відокремлення традиційного харчового продукту від інших харчових продуктів; інформування споживачів про властивості харчового продукту, в тому числі шляхом його маркування. Таке визначення дозволяє зробити висновок про те, що показники якості органічної сільськогосподарської продукції повинні відрізнятися від показників звичайної, традиційної продукції. Видається, що для ефективного управління якістю харчової продукції номенклатура її показників має бути чітко визначена Законом, вони мають бути значущими, стабільними, враховувати сучасні технології виробництва. Вважаємо, що до таких показників необхідно віднести зокрема: безпечність, надійність, економічність, екологічність, відповідність технологічним, гігієнічним та фізіологічним нормам тощо.

Відповідно до п. 7 ст. 1 Закону безпечним харчовим продуктом визнається – харчовий продукт, який не справляє шкідливого впливу на здоров'я людини та є придатним для споживання. І навпаки, п. 44 цієї ж статті визначає, що небезпечний харчовий продукт – харчовий продукт, що є шкідливим для здоров'я та/або непридатним для споживання. Отже, основними ознаками безпечності виступають придатність для споживання та відсутність шкідливого впливу на людину. При цьому сільськогосподарська продукція не повинна становити жодних ризиків для споживача за умови використання такої продукції за призначенням. Це означає, що виробник гарантує відсутність ризиків лише за умови дотримання правил її споживання.

Суттєвими властивостями органічної сільськогосподарської продукції рослинного і тваринного походження, є такі, що характеризують саме її, і дають можливість відокремити її, наприклад, від

¹ Відомості Верховної Ради України. 2014. № 41–42. Ст. 2024.

традиційної сільськогосподарської продукції, як-то: екологічність, натуральність, відсутність консервантів або інших хімічних речовин, ГМО та ін. Відповідність вказаним властивостям має бути підтверджена сертифікатом. Ця ознака має правовий характер, адже закріплена у законах, підзаконних актах, технічних регламентах. Крім того важливого значення набуває врахування конкретних потреб споживача. Суттєвою споживчою властивістю такої продукції є її природність, відсутність неорганічних складових. Купуючи органічну продукцію, споживач розраховує на більш високі показники якості. Тому можна відзначити, що при формулювання змісту правової категорії «якість органічної продукції» має враховуватися як об'єктивна складова – закріплення вимог щодо якості в спеціальних нормативно-правових актах, стандартах та іншій технічній документації, підтвердження дотримання вимог сертифікатом відповідності, так і суб'єктивна – здатність задовольнити потреби споживача саме в натуральній, екологічно чистій продукції.

Формування якості органічної продукції відбувається під впливом технологічних заходів, умов і вимог що висуваються до процесів її вирощування. Сільськогосподарська продукція рослинного і тваринного походження набуває властивостей органічної лише внаслідок дотримання правил виробництва такого виду продукції. Разом із тим, слід погодитися з думкою С. І. Бугери, що вирішення проблеми якості сільськогосподарської продукції лише через суто організаційно-технологічний напрям не забезпечить необхідного результату, оскільки мета виробника і потреби споживача даного виду продукції через ряд причин (передусім економічних) не завжди співпадають. Єдиним чинником впливу при цьому може виступати лише правове регулювання та відповідне законодавче забезпечення, що формує правове поле діяльності у даному секторі економіки і враховує його особливості¹.

Як підкреслює В. М. Єрмоленко, серед усіх існуючих показників якості сільськогосподарської продукції найсуттєвішою,

---

¹ Бугера С. І. Якість сільськогосподарської продукції: проблеми удосконалення вітчизняного законодавства на основі міжнародного досвіду. *Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, екологічних та природо-ресурсних відносин в Україні*: кол. моногр. / відп. ред. Т. Є. Харитонова, І. І. Каракаш. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С.323, 326.

найважливішою з точки зору можливостей впливу на здоров'я та життя людини є її безпечність, що в загальному вигляді полягає у відсутності загрози шкідливого впливу цієї продукції, сировини та супутніх матеріалів на організм людини¹. Разом із тим, виробництво органічної сільськогосподарської продукції виступає засобом забезпечення екологічної безпеки, адже сприяє збереженню довкілля, біорізноманіття в агроландшафтах і тому має характеризуватися відсутністю шкідливого впливу не лише на споживача, а й на навколишнє середовище. У зв'язку з цим врахування впливу цих об'єктів одне на одного має суттєве значення при з'ясуванні поняття безпечності органічної сільськогосподарської продукції.

Отже категорія «безпечність органічної сільськогосподарської продукції» має більш широкий зміст порівняно із категорією «безпечність традиційної сільськогосподарської продукції», оскільки не обмежується впливом лише на здоров'я людини.

Особливості правового регулювання відносин у сфері якості та безпечності органічної сільськогосподарської продукції забезпечує спеціальний Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»² від 10 липня 2018 р. Відповідно до нього органічне виробництво вимагає суттєвих обмежень. Воно ґрунтується на забороні застосування: 1) будь-якого неприродного або неконтрольованого впливу на геном сільськогосподарських рослин і тварин шляхом застосування для виробництва ГМО та продуктів, що містять, складаються або вироблені із ГМО, крім застосування ветеринарних лікарських засобів, внесених до Переліку речовин (інгредієнтів, компонентів), що дозволяється використовувати у процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях, у випадках, встановлених цим Законом; 2) синтетичних речовин, у тому числі агрохімікатів, пестицидів, антибіотиків для превентивних цілей, гормональних препаратів, стимуляторів росту та підкорму тварин; 3) методів електричної або іншої стимуляції для примушування, що завдає тваринам болю, застосування транквілізаторів; 4) іонізуючого ви-

---

¹ Ермоленко В. Категорія «сільськогосподарська діяльність» у аграрному праві. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. №4. С. 124.

² Офіційний вісник України. 2018. № 62. Ст. 2131.

промінювання; 5) гідропонних методів; 6) використання штучно виведених поліплоїдних тварин та рослин; 7) речовин і технологічних методів виробництва, результати застосування яких можуть ввести споживача в оману щодо природи (походження) продукту; 8) стимуляторів росту, гормонів або аналогічних речовин, крім застосування речовин, внесених до Переліку речовин (інгредієнтів, компонентів), що дозволяється використовувати у процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях, у випадках, встановлених цим Законом.

Щодо готової продукції, забороняється її рафінування, мінералізація, додавання штучних барвників, ароматизаторів, консервантів або інша обробка, яка впливає на природні властивості та показники її якості та безпечності. Тобто при органічному виробництві вимагається суворе дотримання встановлених вимог і підтвердження того, що продукція відповідає стандартам органічного господарювання. Отже, забезпечення належної якості органічної сільськогосподарської продукції є основним завданням стандартизації. Це завдання може бути досягнуто лише шляхом реалізації зазначених нормативів. У чинному ж законодавстві України спеціальні правові норми щодо стандартизації в зазначеній сфері відсутні, а загальні стандарти на традиційну сільськогосподарську продукцію рослинного і тваринного походження не відображають її специфічні показники і лише повністю дублюють міжнародні або іноземні без урахування національних особливостей – екологічних, кліматичних, географічних та ін. Саме тому запровадження вітчизняних стандартів органічної продукції має велике значення для забезпечення відповідності її більш високим критеріям якості та безпечності. На необхідність відповідних державних стандартів вказує і Т. В. Курман¹.

Правове регулювання безпечності та якості органічної сільськогосподарської продукції рослинного і тваринного походження слід розглядати як один із способів гарантування безпеки життя, здоров'я і навколишнього природного середовища, тому важлива роль у цій сфері відводиться державному регулюванню. Втім, слід відмітити, що в Законі України «Про основні принципи та вимоги

---

¹ Курман Т. В. Сталій розвиток сільськогосподарського виробництва: проблеми правового забезпечення: монографія. Харків: Юрайт, 2018. С. 283.

до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» визначені лише принципи та напрями державної політики у цій сфері, а не принципи виробництва, обігу та маркування органічної продукції, що не одне й те саме. Незважаючи на безспірну важливість принципу забезпечення безпечності та якості органічної продукції, він не знайшов відображення у Законі. В той час, як це положення має бути вихідним при правовому регулюванні зазначених суспільних відносин. Адже з урахуванням більш суворих вимог до її безпечності під час виробництва та обігу, органічна сільськогосподарська продукція не повинна становити жодних ризиків ані для споживача за умов використання такої продукції за призначенням, ані для навколишнього середовища. Вказаний принцип втілюється через заборону застосування в органічному виробництві ГМО, пестицидів, консервантів та інших шкідливих хімічних речовин.

Відповідно до п. 2 ст. 34 Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» продукт дозволяється маркувати як органічний, якщо він вироблений відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції і містить не менше ніж 95 % органічних інгредієнтів сільськогосподарського походження та не більше 5 % неорганічних інгредієнтів. Причому це мають бути не будь-які неорганічні речовини, а лише ті, що містяться у Переліку речовин дозволених до використання в органічному виробництві.

На наше переконання, маркування такої продукції має здійснюватися диференційовано, з урахуванням її неорганічного вмісту. Потребує нормативної регламентації також єдиний національний перелік дозволених та заборонених в органічному виробництві речовин. Щодо гранично допустимих кількостей, то вважаємо, що для органічної продукції доцільно нормувати ці показники не як гранично допустимі, а як екологічно допустиму концентрацію, яка відповідає природному вмісту неорганічних речовин, показники якої мають бути нижчими за гранично допустимі, що вноrmовують якісні показники традиційної сільськогосподарської продукції.

Важливо зауважити, що правове регулювання органічного рослинництва і тваринництва здійснюється з урахуванням основних

складників цих галузей, що зумовлено особливостями виробництва кожного виду сільськогосподарської продукції. Спеціальними нормативними актами визначаються особливості виробництва окремих видів органічної продукції.

Так, Постановами Кабінету Міністрів України затверджені Детальні правила виробництва органічної продукції (сировини) рослинного походження від 30 серпня 2016 р.¹ Детальні правила виробництва органічної продукції (сировини) тваринного походження від 30 березня 2016р.², Детальні правила виробництва органічної продукції (сировини) бджільництва від 23 березня 2016 р.³, Детальні правила виробництва органічної продукції (сировини) аквакультури від 30 вересня 2015 р.⁴, Детальні правила виробництва органічних морських водоростей від 30 вересня 2015р.⁵

Дані нормативно-правові акти з урахуванням специфіки галузей сільськогосподарського виробництва визначають спеціальні правила органічного виробництва. Проте йдеться лише про сировину, неперероблену продукцію. Детальних приписів, які б регламентували специфіку переробки, зберігання, пакування продукції рослинного і тваринного походження, а також унормування перехідного періоду до сих пір не розроблено. Отже, логічним є висновок, що така прогалина у законодавстві стає на шляху належного правового регулювання якості та безпечності органічної продукції рослинного та тваринного походження.

Вимогами до органічного рослинництва, які безумовно впливають на якість та безпечність продукції є:

1) використання добрив, меліорантів, матеріалів мікробіологічного, рослинного чи тваринного походження та інших речовин, що застосовуються для поліпшення якості рослинницької продукції, які розщеплюються біологічно, за умови що вони внесені до Переліку речовин (інгредієнтів, компонентів), що дозволяється використовувати у процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях;

---

¹ *Офіційний вісник України*. 2016. № 9. Ст. 424.

² *Офіційний вісник України*. 2016. № 28. Ст. 1120.

³ *Офіційний вісник України*. 2016. № 26. Ст. 1023.

⁴ *Офіційний вісник України*. 2015. № 96. Ст. 3280.

⁵ *Офіційний вісник України*. 2015. № 96. Ст. 3278.

2) використання неорганічних засобів захисту рослин, меліорантів, регуляторів росту рослин лише у порядку та обсягах, визначених законодавством, за умови що вони внесені до Переліку речовин (інгредієнтів, компонентів), що дозволяється використовувати у процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях;

3) заборона використання мінеральних азотних добрив;

4) регулярне очищення та дезінфекція приміщень та споруд, що використовуються для органічного рослинництва речовинами, що дозволяється використовувати у процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях;

5) використання для сівби органічного насіння та використання для посадки органічного садивного матеріалу, крім випадків, встановлених цим Законом;

6) здійснення біологічного контролю за шкідниками та хворобами рослин.

Відповідно до ч.2 ст.1 Детальних правил виробництва органічної продукції (сировини) рослинного походження, основою виробництва органічної продукції є виключення з технологічного процесу її виробництва застосування хімічних добрив, пестицидів, генетично модифікованих організмів і їх похідних та продуктів, вироблених з генетично модифікованих організмів, консервантів.

Аналіз норм, що регулюють процес виробництва органічної продукції тваринного походження дозволяє зробити висновок, що на якість та безпечність продукції впливає багато факторів: 1) належний санітарно-гігієнічний стан обладнання і приміщень в яких утримуються тварини (приміщення повинні відповідати біологічним та поведінковим потребам тварин); 2) ветеринарно-санітарні умови виробництва (наявність вигульних майданчиків для моціону тварин з доступом до води і кормів); 3) рівень освітлення, вологі, вентиляції, температурний режим; 4) дія стресових факторів (важливо, щоб тварини вирощувалися із дотриманням засад гуманності та благополуччя); 5) ефективність дезінфекції; 6) застосування профілактичних та лікувальних препаратів (заборона використання антибіотиків у профілактичних цілях); 7) збалансованість раціону та якість кормів тощо.

Всі ці фактори можуть негативно відбиватися на здоров'ї тварин, збільшувати ризики захворюваності, і, як наслідок, погіршувати якість продукції. Крім того, на переконання С. І. Бугери, кінцеву якість сільськогосподарської продукції формує взаємодія базових чинників виробництва, передусім наявності нерозривного, взаємодоповнюючого зв'язку: «якість ґрунту» – «якість продукції рослинництва» – «якість продукції тваринництва»¹.

В основі органічного сільськогосподарського виробництва лежить використання родючості ґрунтів з певними якісними показниками, отже якість продукції тісно пов'язана з якістю землі. Саме тому земельні ділянки, на яких вирощується органічна сільськогосподарська продукція потребують особливого правового режиму. Як зауважує Т. В. Курман, вони повинні відповідати певним вимогам щодо рівня їх забруднення шкідливими речовинами і пестицидами, важкими металами, радіонуклідами тощо. При цьому науковець наголошує на необхідності відмежування зон органічного землеробства.² На думку М. В. Шульги в основу оцінки придатності мають бути покладені не лише показники якості ґрунтів, а й віддаленість відповідних земель від джерел забруднення та вміст забруднюючих речовин у ґрунті³.

Враховуючи викладене, можна стверджувати, що на даному етапі нормативно-правова база у зазначеній сфері знаходиться лише у стадії формування. Суттєвою вадою законодавства у сфері виробництва та обігу органічної продукції та сировини є те, що

---

¹ Бугера С. І. Якість сільськогосподарської продукції: проблеми удосконалення вітчизняного законодавства на основі міжнародного досвіду. *Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, екологічних та природо-ресурсних відносин в Україні*: кол. моногр. / відп. ред. Т. Є. Харитонова, І. І. Каракаш. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 325.

² Курман Т. В. Органічне сільське господарство: поняття та правові засади. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Вип. 4. Том 1. С. 113–117.

³ Шульга М. В. Правовые основы использования земель для ведения органического земледелия в Украине. *Приоритетные направления развития экологического, земельного и аграрного права*: матер. Респ. круглого стола, приуроч к юбилею проф. Т. И. Макаровой (г. Минск, 30 марта 2017 г.). Минск: Изд. Центр БГУ, 2017. С. 70.

воно майже залишає поза увагою аспекти якості та безпечності органічної продукції, що ускладнює її відмежування від традиційної за якісними показниками. Невирішеними залишаються питання розроблення вітчизняних стандартів органічної продукції. Цілком очевидно, що з урахуванням значущості таких категорій, як якість та безпечність органічної сільськогосподарської продукції, вони повинні мати чітко визначений нормативний зміст.

Зважаючи на те, що належне правове забезпечення якості та безпечності органічної сільськогосподарської продукції рослинного і тваринного походження розглядається як засіб забезпечення прав громадян на безпечні для життя і здоров'я харчові продукти і як одне із пріоритетних завдань сталого сільськогосподарського виробництва, необхідно вдосконалити відповідний правовий механізм його реалізації.